

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VII./2018
Senát IV

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 254/2018
populárny názov	monitoring komunikácie zamestnanca
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	19.04.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pri regulácii elektronickej a ďalšej komunikácie na pracovisku zo strany zamestnávateľa je nevyhnutné uplatniť spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými konkurujúcimi záujmami a to právom zamestnanca na súkromie a právom zamestnávateľa sledovať dodržiavanie špecifikovaných pravidiel zamestnancami pre účely riadneho vykonávania činností zamestnávateľa. Odosielanie a prijímanie komunikácie (dát) je zahrnuté v pojme „korešpondencia“, a to aj v prípade, ak je posielané zo zamestnávateľovho počítača. Predpisy zamestnávateľa nemôžu redukovať súkromný sociálny život na pracovisku na nulu. Ohľad na súkromný život a na listové tajomstvo stále pretrvávajú, hoci môžu byť obmedzené v miere, v akej je to nevyhnutné.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou doručenu Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) 15. februára 2012 domáhal určenia, že okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru z 19. decembra 2011 dané Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako žalovaným (ďalej len „žalovaný“) sťažovateľovi pripisom č. OÚ-PP-30-73/2011 z 19. decembra 2011 je neplatné (ďalej aj „okamžité skončenie“). Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 12 Cpr 1/2012-376 z 26. júna 2013 tak, že určil, že špecifikované okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru je neplatné. Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 25. septembra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu sťažovateľa zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 12. septembra 2016 tak, že dovolanie

	zamietol. Sťažovateľ namieta, že postupom krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že krajský súd rozhodol na pojednávaní, ktoré sa konalo v inej pojednávacej miestnosti, ako bolo uvedené na predvolaní na pojednávanie. Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd ho pred rozhodnutím nevyzval, aby sa k možnému použitiu iného ustanovenia právneho predpisu a možnosti iného právneho posúdenia vyjadril. Sťažovateľ ďalej namieta, že krajský súd rozhodol len o odvolaní žalovaného, nerozhodol však o jeho odvolaní proti výroku rozsudku okresného súdu o trovách konania. Sťažovateľ následne namieta jednotlivé skutkové zistenia a ďalšie skutočnosti a argumentuje, že krajský súd a najvyšší súd dospeli k arbitrárnym právnym záverom a nezohľadnili okolnosti v jeho prospech.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s namietaným porušením čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu z 25. septembra 2014 Proti napadnutému rozsudku krajského súdu – ktorým tento zmenil rozsudok okresného súdu – podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namieta, že mu krajský súd odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), že v konaní došlo k inej vade, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP] a napadnutý rozsudok krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Najvyšší súd dovolacie námietky – ktoré sú v podstatnej časti totožné s argumentáciou sťažovateľa v jeho sťažnosti – preskúmal a napadnutým rozsudkom z 12. septembra 2016 dovolanie zamietol. Právomoc, ktorú najvyšší súd uplatnil pri vecnom prieskume dovolania sťažovateľa, v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť jeho sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s namietaným porušením čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z 12. septembra 2016 Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 12. septembra 2016 zamietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 25. septembra 2014, ktorým tento zmenil rozsudok okresného súdu a žalobu sťažovateľa zamietol. Najvyšší súd poukázal na rozsudky súdov nižšieho stupňa, na odvolanie žalovaného a na dovolanie sťažovateľa. Následne sa vysporiadal s jednotlivými dovolacími námietkami sťažovateľa. Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s námietkou sťažovateľa, že mu postupom krajského súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že odvolacie pojednávanie sa uskutočnilo v inej pojednávacej miestnosti, ako to bolo uvedené v predvolaní na pojednávanie. Oznámenie o zmene pojednávacej miestnosti bolo v uvedenom prípade oznámené primeraným spôsobom, ktoré napr. umožnilo riadnu účasť zástupcovi žalovaného na pojednávaní. Najvyšší súd sa vysporiadal aj s námietkou o existencii vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP v prípade nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a taktiež sa zaoberal námietkou sťažovateľa, podľa ktorej krajský súd nerešpektoval zásadu viazanosti skutkovým stavom zisteného súdom prvého stupňa. Porovnaním rozsudku okresného súdu z 26. júna 2013 a napadnutého rozsudku krajského súdu z 25. septembra 2014 nemožno akceptovať túto námietku sťažovateľa – krajský súd zjavne vychádzal zo skutkového stavu zisteného okresným súdom – základ skutkových zistení tvorili špecifikované mailové správy sťažovateľa – ktorých okruh krajský súd nemenil, výsluchy špecifikovaných svedkov a dôkazy

týkajúce sa vzniku, obsahu a skončenia štátnozamestnaneckého pomeru sťažovateľa. Je zrejme, že krajský súd len odlišne právne posúdil zistený skutkový stav. Relevantné pri tom najmä bolo, či konanie sťažovateľa možno posúdiť ako závažné porušenie služobnej disciplíny, ktoré môže viesť k okamžitému skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 51 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 400/2009 Z. z.“). Z uvedeného dôvodu možno akceptovať aj právny záver najvyššieho súdu, že v prejednávacom prípade krajský súd nepostupoval v rozpore s § 213 ods. 2 OSP, keďže krajský súd len odlišne právne posúdil zistený skutkový stav, pričom z námietky sťažovateľa nie je zrejme, o aplikáciu ktorého ustanovenia právneho predpisu malo ísť, ktoré pri rozhodovaní veci doteraz nebolo použité a ktoré bolo podstatné pre rozhodnutie.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že krajský súd nerozhodol o jeho odvolaní proti výroku o trovách konania, ústavný súd poukazuje na to, že okresný súd zaviazal žalovaného nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 942,50 €. Sťažovateľ v sťažnosti neuvádza podstatu jeho odvolacích námietok vo vzťahu k trovám konania, možno však predpokladať, že namietal výšku priznanej náhrady. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľa zamietol, čím sa úspešným účastníkom stal žalovaný, ktorému krajský súd nepriznal náhradu trov (celého) konania – tak ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Vychádzajúc z uvedeného sa javí, že rozhodovanie o odvolaní sťažovateľa proti výroku o náhrade trov konania stratilo opodstatnenie. Z argumentácie sťažovateľa v sťažnosti nie je zrejme, ako napadnutý rozsudok krajského súdu v časti, v ktorej (prípadne) nerozhodol o jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu, zasiahlo do jeho právneho postavenia, a z jeho argumentácie v tomto smere nemožno identifikovať možnú príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením označených práv a napadnutým rozsudkom krajského súdu.

K námietke sťažovateľa o neakceptovateľnosti dôkazu predloženého žalovaným na CD nosiči, ktorý obsahoval špecifikované mailové správy sťažovateľa – je potrebné uviesť, že sťažovateľ relevantne nespochybnil autenticitu uvedených mailových správ – t. j. skutočnosť, že on je ich autorom, a ani ich obsah. Pokiaľ ide o námietku, že žalovaný menil resp. upravoval ich obsah – s touto námietkou sa vysporiadali konajúce súdy, ktoré konštatovali, že žalovaný v okamžitom skončení štátnozamestnaneckého pomeru interpretoval, nie pozmenil ich obsah (význam). Javí sa byť relevantným aj to, že sťažovateľ sa v konaní pred okresným súdom nevyjadril k predmetnému CD nosiču. Nemožno akceptovať ani námietku sťažovateľa, že v okamžitom skončení štátnozamestnaneckého pomeru bola uvedená mailová adresa v podobe , pričom ústavný súd považuje právny záver najvyššieho súdu a krajského súdu – podľa ktorého ide o chybu v písaní a inú zjavnú nesprávnosť – za ústavne akceptovateľný.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o tom, že žalovaným predložené dôkazy – mailové správy boli protiprávne a v rozpore s právom na ochranu súkromia, ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd sa s touto námietkou vysporiadal s odkazom na rozsudok ESLP vo veci Bărbulescu proti Rumunsku z 12. 1. 2016, v ktorom ESLP dospel k záveru, že monitoring komunikácie zamestnanca prostredníctvom služby Yahoo Messenger nebol v rozpore s právom podľa čl. 8 dohovoru.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že vo veci, na ktorú odkazoval najvyšší súd, sťažovateľ p. Bărbulescu žiadal, aby jeho sťažnosť posúdila Veľká komora Európskeho súdu pre ľudské práva. Veľká komora ESLP akceptovala túto žiadosť a vo veci sťažnosti p. Bărbulescu rozhodla rozsudkom z 5. septembra 2017, v ktorom vyslovila porušenie práva podľa čl. 8 dohovoru. V predmetnom rozsudku ESLP okrem iných uviedol, že «odosielanie a prijímanie komunikácie (dát) je zahrnuté v pojme „korešpondencia“, a to aj v prípade, ak je posielané zo zamestnávateľovho počítača.» (odsek 74), a tiež že „predpisy zamestnávateľa nemôžu redukovať súkromný sociálny život na pracovisku na

nulu. Ohľad na súkromný život a na listové tajomstvo stále pretrvávajú, hoci môžu byť obmedzené v miere, v akej je to nevyhnutné.“ (odsek 80).

Európsky súd pre ľudské práva bol ďalej toho názoru, že „zmluvným štátom je potrebné poskytnúť široký priestor uváženia pri posúdení potreby vytvoriť právny rámec upravujúci podmienky, za ktorých zamestnávateľ môže regulovať elektronickú alebo ďalšiu komunikáciu zamestnancov na pracovisku, ktorá nemá pracovnú povahu (odsek 119). Súd si uvedomuje, že v uvedenej oblasti prebieha rýchly vývoj. Napriek tomu sa domnieva, že proporcionálna a procesná záruka proti svojvôli sú nevyhnutné. V tomto kontexte, by vnútroštátne orgány mali považovať za relevantné tieto faktory:

(i) či zamestnanec bol informovaný o možnosti, že zamestnávateľ môže prijať opatrenia na monitorovanie korešpondencie a ďalšej komunikácie, a o prijatí takýchto opatrení. Zatiaľ čo v praxi zamestnanci môžu byť informovaní rôznymi spôsobmi v závislosti od konkrétnych faktických okolností každého prípadu, Súd sa domnieva, že na to, aby tieto opatrenia boli považované za zlučiteľné s požiadavkami článku 8 Dohovoru, oznámenie by malo spravidla byť jasné ohľadom povahy monitoringu a malo by byť urobené vopred;

(ii) rozsah monitoringu zamestnávateľom a miera vstupu do zamestnancovho súkromia. V tomto smere by sa malo rozlišovať medzi monitoringom toku komunikácie a jeho obsahom. Malo by sa tiež vziať do úvahy, či celá komunikácia alebo len jej časť bola monitorovaná, a tiež aj otázka, či monitoring bol časovo obmedzený a aký počet osôb mal prístup k výsledkom (pozri Köpke, už citované). To isté sa týka aj priestorových limitov monitoringu;

(iii) či zamestnávateľ poskytol legitímne dôvody, ktoré by odôvodnili monitoring komunikácie a sprístupnenie jej skutočného obsahu... Keďže monitoring obsahu komunikácie je svojou povahou zreteľne viac narúšajúcou metódou, vyžaduje presvedčivejšie zdôvodnenie;

(iv) či bolo možné vytvoriť systém monitoringu, založený na menej rušivých metódach a opatreniach, ako je priame sprístupnenie obsahu zamestnancovej komunikácie. V tejto súvislosti by sa malo posúdiť s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu, či cieľ, ktorý sledoval zamestnávateľ, bolo možné dosiahnuť bez priameho sprístupnenia celého obsahu zamestnancovej komunikácie;

(v) dôsledky monitoringu pre dotknutého zamestnanca...; a použitie výsledkov využitého monitoringu zamestnávateľom, predovšetkým či výsledky boli použité na dosiahnutie deklarovaného účelu predmetného opatrenia (pozri Köpke, už citovaný);

(vi) či zamestnancovi boli poskytnuté dostatočné záruky, najmä keď výkon monitoringu zamestnávateľom mal rušivú povahu. Takéto záruky by mali najmä zaisťovať, aby zamestnávateľ nezískal prístup k skutočnému obsahu dotknutej komunikácie, iba ak bol zamestnanec vopred informovaný o takej možnosti. V tejto súvislosti, je vhodné zdôrazniť, že pracovné vzťahy, na to aby boli plodné, musia byť založené na vzájomnej dôvere (pozri Palomo Sánchez a ďalší, už citované...(odsek 121).

Napokon by vnútroštátne orgány mali zabezpečiť, aby zamestnanec, ktorého komunikácia bola monitorovaná, mal možnosť podať opravný prostriedok súdnemu orgánu s právomocou rozhodnúť, aspoň zo základného hľadiska, ako boli už vymenované kritériá dodržané a či apadnuté opatrenia boli v súlade so zákonom (pozri Obst, už citované, odsek 45 a Köpke, už citované).“ (odsek 122).

V súvislosti s citovaným rozsudkom EŠP z 5. septembra 2017 je zrejmé, že najvyšší súd nemohol v napadnutom rozsudku zohľadniť uvedené právne závery v podobe, v akej sú v tomto rozhodnutí uvedené. Porovnaním obsahu tohto

rozhodnutia a rozhodnutia ESLP z 12. januára 2016 – na ktoré odkázal najvyšší súd – však možno dospieť k záveru, že ESLP v oboch rozhodnutiach aplikoval v zásade porovnateľné východiská. Vzhľadom na túto podobnosť aplikovaných východísk – s prihliadnutím na skutočnosti namietané sťažovateľom a na povahu opatrenia, ktoré bolo v predmetnej veci voči sťažovateľovi použité, a napriek tomu, že sťažovateľ v sťažnosti nenamietal porušenie práva podľa čl. 8 dohovoru, resp. základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy – ústavný súd považoval za potrebné preskúmať námietky sťažovateľa a právne závery najvyššieho súdu z hľadisk, ktoré uviedol ESLP v rozsudku z 5. septembra 2017. Úlohou ústavného súdu takto bolo posúdiť, či vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, príslušné vnútroštátne orgány (najvyšší súd a krajský súd) uplatnili spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými konkurujúcimi záujmami (právo sťažovateľa ako zamestnanca na súkromie a právo žalovaného ako zamestnávateľa sledovať dodržiavanie špecifikovaných pravidiel zamestnancami pre účely riadneho vykonávania činností žalovaného ako zamestnávateľa a ako štátneho orgánu), ak akceptovali monitorovacie opatrenia, ktorým bol sťažovateľ vystavený (porovnaj rozsudok ESLP vo veci Bărbulescu proti Rumunsku z 5. septembra 2017, odsek 127).

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku poukázal na to, že sťažovateľ bol upozornený na zákaz používania elektronickej pošty na súkromné účely pokynom z 18. decembra 2002 pokynom z 15. januára 2009 – účinným v čase, keď sťažovateľ posielal prvé mailové správy, a tiež pokynom z 18. mája 2011 – uvedeným v okamžitom skončení štátnozamestnaneckého pomeru. S týmito pokynmi bol sťažovateľ preukázateľne oboznámený, bol si preto vedomý uvedeného zákazu.

Najvyšší súd tiež zohľadnil, že monitoring u sťažovateľa sa týkal jeho pracovnej mailovej adresy, ktorú sťažovateľovi vytvoril priamo zamestnávateľ (žalovaný) na plnenie služobných úloh a ktorá obsahovala doménové meno „minv.sk“, ktoré jednoznačne identifikovalo, že ide o mail zamestnávateľa (žalovaného). Monitoring sa takto zjavne netýkal prípadnej súkromnej mailovej adresy sťažovateľa, ktorú by si vytvoril prostredníctvom verejne dostupných internetových serverov. Z tohto pohľadu je zreteľné, že miera očakávania zachovania súkromia komunikácie prostredníctvom pracovného mailu je nevyhnutne nižšia ako v prípade komunikácie prostredníctvom súkromnej mailovej adresy vykonávanej na pracovnom počítači v pracovnej dobe. Sťažovateľ si musel byť vedomý, že spravovanie uvedených mailových adries – vytváranie nových adries, ich zmeny a údržba uvedeného nástroja je priamo vykonávaná žalovaným, resp. je vykonávaná pod kontrolou žalovaného. Z uvedeného dôvodu je ústavne akceptovateľné, ak najvyšší súd netrval ešte na dodatočnej forme oznámenia zo strany žalovaného – vo forme predchádzajúceho oznámenia pred samotným vykonávaním monitoringu mailových správ sťažovateľa.

Pokiaľ ide o rozsah monitoringu – najvyšší súd poukázal na to, že v prípade sťažovateľa bol vykonaný monitoring jeho mailovej komunikácie za limitované časové obdobie spätne. Okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru bolo podané na podklade písomnej informácie zo sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „sekcia kontroly“) č. SKIS-ISOISZ- OPČ-509-2/2011 z 8. decembra 2011. Sekcia kontroly vykonala predmetné šetrenie na základe vonkajšieho podnetu – od adresáta jedného z mailových správ sťažovateľa s tým, že preverovala opodstatnenosť podozrenia z trestnej činnosti sťažovateľa. Na základe takto poskytnutých informácií žalovaný so sťažovateľom okamžite skončil štátnozamestnanecký pomer, pričom je relevantné, že základným dôvodom okamžitého skončenia nebolo používanie služobnej mailovej adresy na súkromnú korešpondenciu, ale špecifikované závažné porušenie služobnej disciplíny – porušenie vymedzených povinností sťažovateľa ako štátneho zamestnanca podľa zákona č. 400/2009 Z. z., ku ktorému došlo prostredníctvom konkretizovanej korešpondencie sťažovateľa. Najvyšší súd uviedol, že v špecifikovaných mailových správach – ktoré obsahovali identifikáciu žalovaného ako zamestnávateľa a taktiež uvedenie

pracovného zaradenia sťažovateľa – sťažovateľ sa domáhal výhod pre svoju osobu, ktoré nesúviseli s výkonom jeho práce (napr. vstup na spoločenské akcie), niektoré správy obsahovali nedôstojný obsah a pod. Najvyšší súd uviedol, že v týchto správach sťažovateľ zdôrazňoval význam svojej osoby a zastávanej funkcie a vychádzajúc z úpravy jednotlivých správ zneužíval symboly spojené s výkonom štátnej služby. Považoval tiež za relevantné, že sťažovateľ sa uvedeného konania dopustil opakovane vo viacerých prípadoch. Vychádzajúc z povahy konania sťažovateľa bolo takto nevyhnutné pre posúdenie závažnosti porušenia služobnej disciplíny sťažovateľa skúmať nielen tok komunikácie, t. j. že určitá skupina správ smerovala zjavne súkromným adresátom, ale aj jej obsah a účel. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že prípad sťažovateľa sa v tomto bode podstatne odlišuje od okolností prípadu Bărbulescu proti Rumunsku, keďže v uvedenej veci sťažovateľ p. Bărbulescu využíval službu Yahoo Messenger zriadenú na podnet zamestnávateľa – súkromnej obchodnej spoločnosti – v určitom rozsahu výlučne na osobnú komunikáciu, ktorá však nemala žiadnu ďalšiu väzbu na jeho zamestnávateľa, okrem tej, že táto komunikácia prebiehala v pracovný čas, na pracovnom počítači a v rámci internetovej služby, ktorú si sťažovateľ zriadil na služobné účely. V konaní p. Bărbulescu absentoval prvok obdobný konaniu sťažovateľa, t. j. zneužívanie jeho pracovného zaradenia na získavanie nejakých výhod, napr. prostredníctvom informovania iných osôb o dôverných informáciách, týkajúcich sa zamestnávateľa, vyhrádzanie obchodného tajomstva, resp. jeho speňažovanie a pod. Z uvedeného hľadiska možno konštatovať, že cieľ sledovaný žalovaným nebolo možné dosiahnuť menej rušivým prostriedkom, sledovanie obsahu komunikácie bolo nevyhnutným, pričom – ako to uviedol najvyšší súd – rozsah monitorovania sa vykonal v nevyhnutnom rozsahu, pretože sa týkal len služobného mailu sťažovateľa za určité obmedzené časové obdobie a nezasiahol napríklad súbory sťažovateľa uložené na pracovnom počítači.

Pokiaľ ide o dôsledky, ktoré vyplynuli pre sťažovateľa z uvedeného monitoringu – okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru – tento dôsledok je zákonným dôsledkom závažného porušenia služobnej disciplíny a je aj adekvátnym dôsledkom vo vzťahu ku konaniu, ktoré sa vytýkalo sťažovateľovi. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľ mohol postup žalovaného (zamestnávateľa) preskúmať všeobecným súdom prostredníctvom žaloby o určenie neplatnosti okamžitého skončenia štátnozamestnaneckého pomeru – čo sťažovateľ aj využil. Uvedená žaloba predstavovala adekvátnu garanciu pre sťažovateľa, pričom nič nenasvedčuje tomu, že žalovaný mu nejako bránil využiť uvedený právny prostriedok ochrany.

Najvyšší súd dospel v napadnutom rozsudku k záveru, že predmetný zásah žalovaného bol legálny, keď vychádzal z toho, že § 60 a § 61 zákona č. 400/2009 Z. z. tvorili zákonný rámec pre monitorovanie komunikácie sťažovateľa. Najvyšší súd poukázal na to, že ak zákon uložil sťažovateľovi v rámci jeho štátnozamestnaneckého pomeru určité povinnosti a obmedzenia, tak žalovanému ako jeho zamestnávateľovi dávali tieto ustanovenia právo adekvátnym spôsobom kontrolovať plnenie týchto zákonných povinností a obmedzení. Podľa najvyššieho súdu bolo bez právneho významu, že žalovaný nevydal služobný poriadok podľa § 75 zákona č. 400/2009 Z. z., v ktorom by vymedzil prípady závažného porušenia služobnej disciplíny. Žalovaný ako zamestnávateľ mal právo vyhodnotiť, či konanie sťažovateľa predstavovalo porušenie služobnej disciplíny závažným spôsobom, ktoré odôvodňovalo okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru, bez ohľadu na nevydanie služobného poriadku. Výkon predmetného oprávnenia žalovaného preskúmali všeobecné sudy. Nevydanie služobného poriadku takto nebolo spôsobilé spochybniť zákonnosť (legálnosť) zásahu žalovaného. Zákonnosť zásahu nespochybňuje ani námietka sťažovateľa, že § 13 ods. 4 a 7 Zákonníka práce o podmienkach, za ktorých môže zamestnávateľ vykonávať špecifikovaný monitoring zamestnancov, nadobudli účinnosť až 1. januára 2013. V rozsahu, v akom možno v štátnozamestnaneckých vzťahoch aplikovať ustanovenia Zákonníka práce (§ 120 zákona č. 400/2009 Z. z.), bolo možné aplikovať primerane aj základné zásady uvedené v Zákonníku

	práce – hoci nie sú explicitne uvedené v § 120 zákona č. 400/2009 Z. z. Ustanovenia § 13 ods. 4 a 7 Zákonníka práce v znení účinnom od 1. januára 2013 nahradili pôvodné znenie čl. 11 Zákonníka práce. Druhá veta čl. 11 základných zásad Zákonníka práce s účinnosťou do 31. decembra 2012 znela: Zamestnávateľ nesmie bez ťných dôvodov spočívajúcich v osobitnej povahe činností zamestnávateľa narúšať súkromie zamestnanca na pracovisku a v spoločných priestoroch zamestnávateľa tým, že ho sleduje bez toho, aby bol na to upozornený, alebo kontroluje listové zásielky adresované zamestnancovi ko súkromnej osobe. Ak je u zamestnávateľa zavedený kontrolný mechanizmus, je zamestnávateľ povinný informovať zamestnanca o rozsahu kontroly a spôsoboch jej uskutočňovania. Uvedené ustanovenie bolo možné primerane aplikovať v prípadoch, keď v štátnozamestnaneckých vzťahoch prichádzala do úvahy aplikácia ustanovení Zákonníka práce (§ 120 zákona č. 400/2009 Z. z.). Toto ustanovenie takto tiež predstavovalo zákonný rámec pre vykonávanie kontrolných oprávnení žalovaného ako zamestnávateľa. Opatrenie žalovaného bolo aj legitímne, keďže sledovalo záujem na riadnom výkone služobných povinností štátnych zamestnancov, záujem žalovaného ako zamestnávateľa na riadnom výkone jeho činnosti a tiež záujem na ochranu spoločnosti pred trestnou a inou protispoločenskou činnosťou. Zároveň bola dodržaná aj proporcionalita zásahu, keďže boli použité len také prostriedky, ktoré boli nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa. Neobstojí námietka sťažovateľa, že nebola dodržaná lehota na podanie okamžitého skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, keďže začiatok tejto lehoty je viazaný na moment, keď sa zamestnávateľ dozvedel o dôvode na okamžité skončenie (§ 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z.). Žalovaný sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel zo správy sekcie kontroly. Neobstojí argument sťažovateľa, že žalovaný mal k dispozícii mailové správy na serveroch celý čas, preto lehota mala plynúť od momentu odoslania, resp. napísania jednotlivých správ. V konaní bolo dostatočne preukázané, že žalovaný nevykonával sústavný monitoring toku a obsahu správ svojich zamestnancov, preto obstojí záver najvyššieho súdu, že žalovaný sa o obsahu mailových správ dozvedel až na základe písomnej informácie sekcie kontroly. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že predmetný článok ústavy patrí medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlo a zásada nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Jeho porušenie možno namietat len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napaďnutým rozsudkom najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto základného interpretačného, resp. aplikačného pravidla, pretože je súčasťou základných princípov právneho štátu a vzhľadom na to „nemôže plniť poslanie priamo aplikovateľného ustanovenia v individuálnych konaniach“ (napr. I. ÚS 8/97, II. ÚS 821/00). Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosť sťažovateľa odmietol.
použitú odkazy na	rozsudok EŠLP Bărbulescu proti Rumunsku z 5. septembra 2017

relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práca, pracovný pomer-okamžité zrušenie práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na nedotknuteľnosť osoby, súkromia právna istota zamestnávateľ zamestnanec práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na ochranu listového a obdobného tajomstva arbitrážnosť práca, pracovný pomer-Zákonník práce princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-princíp proporcionality (primeranosti) práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práca, pracovný pomer-neplatnosť rozviazania práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-princíp právneho štátu zásah, zasahovanie-oprávnené

spisová značka	IV. ÚS 264/2018
populárny názov	náhrada za zákonné vecné bremeno
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	19.04.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 4 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4
analytická právna veta	Aj keď zákon č. 182/1993 Z. z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 tohto zákona vzniká len za náhradu, je potrebné v tejto súvislosti vychádzať aj z čl. 11 ods. 4 Listiny a čl. 20 ods. 4 Ústavy. Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné vecné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde domáhať od viacerých žalovaných zaplatať určitéj sumy z titulu náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 29 C 208/2011 z 27. apríla 2012 žalobu sťažovateľa zamietol a zároveň mu uložil povinnosť nahradiť trovy konania. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd „mal o. i. za to, že... sťažovateľovi nepatrí opakovaná finančná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena ust. § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z.“. Proti označenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom sp.

	zn. 1 Co 79/2012 zo 6. mája 2013 tak, že zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania, odvolaním napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil ako vecne správne (okrem výroku o trovách konania) a pripustil dovolanie na otázku, či bráni nejaké ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu považovať náhradu za zákonné vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov“) za jednorazovú. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 79/2012 zo 6. mája 2013 dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo 14. apríla 2016 ako nedôvodné zamietol. Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje, že „zriadením vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. nedošlo k vysporiadaniu vzťahu medzi vlastníkom neoprávnenej stavby - žalovanými a vlastníkom pozemku - sťažovateľom... Špeciálny právny predpis citovaným ustanovením iba zamedzuje vysporiadávať právny vzťah podľa ust. § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka odstránením stavby na náklady vlastníka stavby... Sťažovateľ sa v predmetnom konaní domáhal náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva zriadeným vecným bremenom v prospech žalovaných, na základe ktorého je obmedzený v užívaní parcely KN-C č. 1510 bytovým domom zo strany žalovaných v období od 08. 09. 2009 do 07. 09. 2011. Tzn., že sťažovateľ sa nedomáhal v tomto konaní jednorazovej náhrady za zriadené vecné bremeno - zn. „vyplatenia náhrady za vecné bremeno“, ako to nesprávne uviedli všeobecné súdy, ale domáhal sa náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle § 128 ods. 2 ObčZ, čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, čl. 11 ods. 4 Listiny a čl. 1 Protokolu, a to za vymedzené časové obdobie.“. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je podľa názoru sťažovateľa arbitrárny a zjavne neodôvodnený, keďže interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem najvyšším súdom je zjavne protirečivá, popiera pravidlá formálnej a právnej logiky a je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Keďže právne závery najvyššieho súdu sú podľa názoru sťažovateľa v extrémnom nesúlade so zákonom, napadnutý rozsudok je v rozpore aj s čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo 14. apríla 2016 Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku po uvedení dôvodov dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, obsahu dovolania sťažovateľa a vyjadrenia žalovaných k nemu v podstatnom uviedol: " Identickú „dovoláciu otázku“, so zreteľom na ktorú bolo dovolanie pripustené aj v preskúmvanej veci, už najvyšší súd riešil v konaní sp. zn. 7 Cdo 26/2014, v ktorom posudzoval opodstatnenosť dovolania podaného proti rozhodnutiu v právnej veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 20 Co 1/2011 (teda vo veci, s poukázaním na ktorú žalobca v preskúmvanom prípade žiadal prerušiť konanie). V predmetnej veci odvolací súd pripustil dovolanie na otázku, či bráni nejaké ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu považovať náhradu za zákonné vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. za jednorazovú. Najvyšší súd v rozsudku z 24. marca 2015 sp. zn. 7 Cdo 26/2014 konštatoval, že vecné bremeno okrem toho, že môže vzniknúť písomnou zmluvou, na základe závetu, rozhodnutím súdu, môže vzniknúť aj priamo zo zákona. Zákonom zriadené vecné bremeno je vlastníkom povinný rešpektovať v nevyhnutnej miere a rozsahu a za obmedzenie svojho vlastníckeho práva má právo žiadať náhradu. V

prípade vecných bremien zriaďovaných priamo zo zákona ide vo svojej podstate o určitý druh verejnoprávneho obmedzenia vlastníka nehnuteľnosti. Toto obmedzenie vlastníckych práv je výrazom prevahy verejného záujmu nad záujmom jednotlivca bez toho, aby toto zasahovanie bolo podmienené súhlasom zo strany dotknutého vlastníka. Vecné bremená zriadené ex lege majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Zároveň však majú aj súkromnoprávny prvok.

Vecné bremeno totiž charakterizuje občianske právo ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktorého obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečo sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou úpravou právnych predpisov, avšak nejde o komplexnú úpravu, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Ak tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou úpravou občianskoprávnou, Subsidiárne použitie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka vyplýva aj z ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z., podľa ktorého „ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahuje sa na práva a povinnosti vlastníkov domov, bytov a nebytových priestorov Občiansky zákonník a osobitné predpisy.“ Preto aj keď v danom prípade zákon č. 182/1993 Z. z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 tohto zákona vzniká len za náhradu, je potrebné v tejto súvislosti vychádzať aj z čl. 11 ods. 4 Listiny a čl. 20 ds. 4 Ústavy. Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné vecné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.

Právne závery uvedené vyššie... zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci. Názor, ku ktorému dospel Krajský súd v Prešove a na ktorom založil svoj rozsudok zo 6. mája 2013 sp. zn. 1 Co 79/2012 (že za skutkových okolností, ktoré sú opísané v žalobe a ktoré žalobca konkretizoval v priebehu konania, neprichádza do úvahy náhrada za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva vo forme opakujúceho sa finančného plnenia), považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. K obmedzeniu vlastníka takého pozemku, na ktorom v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. (1. septembra 1993) bol bytový dom vo vlastníctve niekoho iného, došlo jednorazovo - v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z.

Uvedené ustanovenie sledovalo cieľ predísť možnosti, že vzťah vlastníka pozemku a vlastníka stavby zostane neupravený (v tom zmysle, že vlastník stavby nebude mať titul na užívanie pozemku). Zvolená bola koncepcia úpravy ich vzťahu zákonným vecným bremenom v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. s tým, že finančné vyrovnanie práv a povinností vyplývajúcich z obsahu právneho vzťahu založeného týmto zákonom sa uskutoční (môže uskutočniť) podľa všeobecných zásad vyrovnania vzťahu medzi vlastníkom a tým subjektom, ktorý výkonom svojich vlastných práv obmedzil práva vlastníka. Ak by v súčasnosti bol vlastníkom pozemku ten istý vlastník, ktorý ním bol v deň nadobudnutia účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. (1. septembra 1993), zrejme by v praxi nevznikali pochybnosti o tom, že a/ uvedeným dňom došlo ex lege k obmedzeniu jeho vlastníckeho práva vecným bremenom v zmysle § 23 ods. 5 tohto zákona, b/ uvedeným dňom mu (aj) v zmysle všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka vzniklo právo na náhradu za toto obmedzenie, c/ od uvedeného dňa mal vlastník možnosť uplatniť svoje právo na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckych práv v Občianskym zákonníkom stanovenej dobe. Pokiaľ tento (nezmenený) vlastník právo na náhradu za obmedzenie svojho vlastníctva neuplatnil v stanovenej dobe, došlo k

premlčaniu jeho práva a v súčasnosti sa už nemôže domáhať žiadnej náhrady za obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Ak tento (nezmenený) vlastník pozemku svoje právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, ku ktorému došlo 1. septembra 1993 ustanovením § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. úspešne uplatnil a bola mu - či už na základe dohody dotknutých subjektov alebo rozhodnutia súdu - poskytnutá náhrada, boli jeho práva uspokojené a v súčasnosti mu už z tohto titulu (obmedzenia jeho vlastníckych práv) nepatrí žiadna ďalšia náhrada za akési „nové“ alebo „pretrvávajúce obmedzenie vlastníctva“.

Na podstate vyššie uvedeného... nemôže nič zmeniť, ak odo dňa účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. došlo k zmene v osobe vlastníka pozemku zaťaženého vecným bremenom v zmysle § 23 ods. 5 tohto zákona. Aj vtedy, ak došlo k takejto zmene v osobe vlastníka pozemku, treba naďalej rozlišovať jednak tú skutočnosť, že priamo zákon č. 182/1993 Z. z. upravil samotný vecnoprávny vzťah vlastníka pozemku a vlastníka stavby (vecným bremenom obmedzujúcim vlastníka pozemku), jednak skutočnosť, že - pokiaľ tento zákon osobitne neupravil vzájomné (finančné) vyrovnanie nositeľov práv a povinností tvoriacich obsah tohto právneho vzťahu - prichádzala do úvahy možnosť ich vyrovnania podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka (avšak len do doby stanovenej zákonom). Nadväzujúc na tieto úvahy dovolací súd uzatvára, že bez ohľadu na to, či vlastník pozemku, ktorému 1. septembra 1993 (dňom účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z.) vzniklo právo na jednorazovú náhradu za vecné bremeno vzniknuté ex lege v zmysle § 23 ods. 5 tohto zákona, túto náhradu uplatnil alebo neuplatnil, resp. či mu náhrada bola alebo nebola vyplatená, súčasnému vlastníkovi tohto pozemku (bez ohľadu na to, kto ním je) nepatrí právo na nejakú ďalšiu náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva.

Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že podstatu predmetného názoru...považoval za ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu vydané vo veciach, v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili. Treba tiež dodať, že v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 89/2008 išlo o problematiku zaplatenia náhrady titulom obmedzenia vlastníckeho práva k pozemku jeho zaťažením „zákonným vecným bremenom“ v prospech vlastníka energetického zariadenia. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí uviedol, že ak by zákony upravujúce tzv. zákonné vecné bremená neriešili poskytovanie náhrad za takéto bremená, bolo by možné odvodiť ich poskytnutie priamo z čl. 20 ods. 5 Ústavy, prípadne z § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 6. mája 2013 sp. zn. 1 Co 79/2012 nie je v rozpore s názorom najvyššieho súdu vyjadreným vo veci sp. zn. 4 Cdo 89/2008: nepopiera, že za obmedzenie práva vlastníka pozemku v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. patrí vo všeobecnosti náhrada, konštatuje ale, že náhrada patrila len tomu, kto bol vlastníkom spornej parcely v čase, keď tento zákon nadobudol účinnosť a že - v okolnostiach prejednávanej veci - žalobca na ňu nemá nárok. Vzhľadom na to, že dovolateľ neopodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), najvyšší súd jeho dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O. s. p.)»

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré malo spočívať v tom, že najvyšší súd v dovolacom konaní vyslovil v posudzovanej veci, že uplatnený nárok sťažovateľa na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva je jednorazový, že sa premlčiava v trojročnej premlčacej lehote a že si ho mohol uplatniť len ten vlastník pozemku, ktorý bol jeho vlastníkom v čase účinnosti zákona o

vlastníctve bytov a nebytových priestorov.

Argumenty uvedené v odôvodnení, ktoré viedli dovolací súd k rovnakým právnym záverom, aké vyslovil krajský súd v dovolaní napadnutom rozsudku zo 6. mája 2013 (pri úplnom zistení skutkového stavu a pri použití správneho právneho predpisu, pozn.), že v danej veci ide o finančnú náhradu za vznik vecného bremena, ktoré je jednorazovou náhradou, a teda neexistuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo tomu záveru, sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa primeraným spôsobom vysporiadal s dovolacou námietkou sťažovateľa spočívajúcou v nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené, t. j. v otázke, či bráni nejaké ustanovenie všeobecného záväzného právneho predpisu považovať náhradu za zákonné vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov za jednorazovú. Závery dovolacieho súdu sú pritom formulované zrozumiteľne a podľa názoru ústavného súdu sú aj dostatočne odôvodnené, pričom ich nemožno považovať za svojvoľné.

Ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že sťažovateľ sa na ústavný súd v obdobných veciach obrátil už viackrát, pričom napadnuté rozsudky (krajského súdu, pozn.), proti ktorým sťažnosť smerovala, boli založené v podstate na rovnakom právnom názore, aký vyslovil najvyšší súd v napadnutom rozsudku. Ústavný súd tieto sťažnosti sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnené, a to uzneseniami sp. zn. I. ÚS 1/2012, sp. zn. II. ÚS 501/2011, II. ÚS 506/2011, III. ÚS 13/2010, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 474/2013 a sp. zn. II. ÚS 323/2017, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Vo vzťahu k celému radu rozhodnutí všeobecných súdov, Ústavného súdu Českej republiky a ústavného súdu, ktorými sťažovateľ odôvodňuje svoju sťažnosť, ústavný súd uvádza, že právne názory v nich vyjadrené nie sú aplikovateľné na v tomto konaní preskúmanú vec, pretože nejde o skutkovo a právne totožné veci a mnohé citácie z týchto rozhodnutí sú iba vytrhnuté z kontextu celého rozhodnutia.

Ani nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016, ktorým bolo v bode 1 vyslovené, že «ustanovenia § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta, § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov v rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovom spojení „primeraná jednorazová náhrada“, nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.», nič nemení na tomto závere ústavného súdu.

Nemožno totiž stotožňovať právnu úpravu zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“), ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravuje rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastníkom obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo

	zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že medzi rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo 14. apríla 2016 a obsahom sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo 14. apríla 2016 Vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva vyplývajúceho z čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 listiny a tiež práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ako dôsledok ich porušenia. Ak ústavný súd za týchto okolností dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 listiny a ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	vecné bremeno občianske súdne konanie-občiansko-právne konanie náhrada škody (ujma)

spisová značka	IV. ÚS 295/2018
populárny názov	postúpenie verejnoprávnej pohľadávky
sudca spravodajca	Eudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	03.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Verejnoprávna pohľadávka vzniknutá z oneskorene uhradeného alebo neuhradeného poistného na zdravotné poistenie (poplatok z omeškania podľa

	zákona o zdravotnom poistení) nie je spôsobilá byť súčasťou konkurznej podstaty úpadcu, keďže podľa § 23 ods. 7 v tom čase platného a účinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov bola príjmom štátneho rozpočtu. Ak teda nadobudla sťažovateľka postúpením schváleným konkurzným súdom pohľadávku už autoritatívne priznanú platobným výmerom úradu, ide o vymáhateľný nárok. V rozsahu, ktorý však platobným výmerom úradu v prospech úpadcu nebol právoplatne priznaný pred jej postúpením, nemožno hovoriť o vymáhateľnom nároku, pretože tento nie je krytý žiadnym exekučným titulom individuálnym – správnym aktom autoritatívne určujúcim rozsah verejnoprávnej pohľadávky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa v správnom konaní na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) domáhala vydania platobného výmeru na poplatok z omeškania s úhradou poistného na zdravotné poistenie podľa § 23 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o zdravotnom poistení“) a úroku z omeškania so zaplatením predmetnej pohľadávky podľa § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), a to z titulu postúpenia pohľadávky úpadcu zdravotnej poisťovne (Perspektíva družstevná zdravotná – poisťovňa, pozn.) v rámci konkurzného konania. Úrad svojím rozhodnutím č. DK 301/00010/2012/R z 18. decembra 2012 (neskôr) napadnutým žalobou ako správny orgán druhého stupňa zmenil rozkladom napadnuté rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa tak, že správne konanie vo veci nároku sťažovateľky na zaplatenie poplatku z omeškania podľa zákona o zdravotnom poistení zastavil podľa § 30 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) s odôvodnením, že sťažovateľka nie je oprávnená osoba na podanie návrhu na vydanie latobného výmeru, a v časti uplatneného nároku na úrok z omeškania podľa Občianskeho zákonníka konanie zastavil podľa § 30 ods. 1 písm. e) Správneho poriadku z dôvodu, že úrad nie je príslušný na konanie a vec nemôže postúpiť inému orgánu. Proti označenému rozhodnutiu úradu podala sťažovateľka žalobu, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti tohto rozhodnutia. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom sp. zn. 1 S 45/2013 zo 6. novembra 2014 tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol a stotožnil sa s právnym názorom správnych orgánov, že zákonná úprava neumožňuje postupníkovi, ktorý nie je zdravotnou poisťovňou, domáhať sa na úrade vydania platobného výmeru na poplatok z omeškania podľa zákona o zdravotnom poistení. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 24. augusta 2016 tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil. Sťažovateľka sa tiež v správnom konaní na úrade domáhala vydania platobného výmeru na poplatok z omeškania s úhradou poistného na zdravotné poistenie podľa § 23 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení a úroku z omeškania so zaplatením predmetnej pohľadávky podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to z titulu postúpenia pohľadávky úpadcu – zdravotnej poisťovne (Perspektíva družstevná zdravotná poisťovňa, pozn.) v rámci konkurzného konania. Úrad svojím rozhodnutím č. DK 301/00002/2012/R z 18. decembra 2012 (neskôr) napadnutým žalobou ako správny orgán druhého stupňa zmenil rozkladom napadnuté rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa tak, že správne konanie vo veci nároku sťažovateľky na zaplatenie poplatku z omeškania podľa zákona o zdravotnom poistení zastavil podľa § 30 ods. 1 písm. a) Správneho poriadku s odôvodnením, že sťažovateľka nie je oprávnená osoba na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru, a v časti uplatneného nároku na úrok z omeškania podľa Občianskeho zákonníka konanie zastavil podľa § 30

	ods. 1 písm. e) Správneho poriadku z dôvodu, že úrad nie je príslušný na konanie a vec nemôže postúpiť inému orgánu. Proti označenému rozhodnutiu úradu podala sťažovateľka žalobu, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti tohto rozhodnutia. Krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. I S 46/2013 z 12. mája 2016 tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol a stotožnil sa s právnym názorom správnych orgánov, že zákonná úprava neumožňuje postupníkovi, ktorý nie je zdravotnou poisťovňou, domáhať sa na úrade vydania platobného výmeru na poplatok z omeškania podľa zákona o zdravotnom poistení. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 30. novembra 2016 tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu namieta nesprávne právne posúdenie veci a v ich dôsledku aj odmietnutie spravodlivosti. Vo vzťahu k namietaným rozhodnutiam podala sťažovateľka samostatné ústavné sťažnosti, ktoré boli spojené na spoločné konanie.
z odôvodnenia	Argumentácia obsiahnutá v sťažnostiach v podstatnom vecne zodpovedá obsahu odvolacích námietok sťažovateľky. Namieta najmä nesprávnosť právneho posúdenia veci najvyšším súdom a nedostatok odôvodnenia napadnutých rozsudkov vo vzťahu ku kľúčovému argumentu pre posúdenie procesnej legitímácie sťažovateľky, t. j. že k prevodu pohľadávky v jej prípade došlo spolu so všetkými právami k nej prináležiacimi vrátane možnosti jej uplatnenia na úrade. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažností sťažovateľky poukazuje na to, že uznesením sp. zn. II. ÚS 195/2017 zo 16. marca 2017 ústavný súd rozhodol v skutkovo a právne totožnej veci sťažovateľky. Od právnych záverov uvedených v predmetnom uznesení sa ústavný súd nemá dôvod odchyliť, preto v aktuálne prejednávaných veciach sťažovateľky uvádza argumentáciu už uvedenú v uznesení sp. zn. II. ÚS 195/2017 zo 16. marca 2017. Vo vzťahu k sťažnostnej argumentácii sťažovateľky ústavný súd takto považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ poukazuje na nadobudnutie pohľadávky postúpením v rámci konkurzného konania, je nutné prisvedčiť vyčerpávajúcej a presvedčivej argumentácii najvyššieho súdu v napadnutých rozsudkoch, že verejnoprávna pohľadávka vzniknutá z oneskorene uhradeného alebo neuhradeného poistného na zdravotné poistenie (poplatok z omeškania podľa zákona o zdravotnom poistení) nie je spôsobilá byť súčasťou konkurznej podstaty úpadcu, keďže podľa § 23 ods. 7 v tom čase platného a účinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov bola príjmom štátneho rozpočtu. Ak teda nadobudla sťažovateľka postúpením schváleným konkurzným súdom pohľadávku už autoritatívne priznanú platobným výmerom úradu, ide o vymáhateľný nárok. V rozsahu, ktorý však platobným výmerom úradu v prospech úpadcu nebol právoplatne priznaný pred jej postúpením, nemožno hovoriť o vymáhateľnom nároku, pretože tento nie je krytý žiadnym exekučným titulom individuálnym – správnym aktom autoritatívne určujúcim rozsah verejnoprávnej pohľadávky. Sťažovateľka v postavení súkromnej i obchodnej spoločnosti mohla a mala vedieť, že jej právne postavenie nezodpovedá legálnej definícii zdravotnej poisťovne, a preto nebude oprávneným subjektom na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru úradom. Ak sa sťažovateľka za týchto okolností slobodne rozhodla pre nadobudnutie takejto pohľadávky, ktoré sa javí ako špekulatívne, ide o súčasť podnikateľského rizika, ktoré v súvislosti so svojou obchodnou činnosťou musí znášať.

Navyše, pohľadávka na zaplatenie úrokov z omeškania, ktorú si sťažovateľka uplatňovala podľa občianskeho práva, vo vzťahu medzi ňou a platiteľom poistného nemohla vzniknúť ako odvodený právny vzťah (následok) vyplývajúci z nesplnenia verejnoprávnej povinnosti vo vzťahu k zdravotnej poisťovni ako oprávnenej na výkon verejného zdravotného poistenia. Uvedené má racionálny základ v tom, že len právna norma verejnoprávnej povahy môže ustanoviť, aké právne následky bude znášať povinný (platiteľ poistného), ktorý si nesplnil verejnoprávnu zákonnú povinnosť. Inými slovami, teória práva nepripúšťa možnosť vzniku akcesorického zodpovednostného vzťahu súkromnoprávnej povahy za omeškanie s plnením povinností, ktoré tvoria obsah verejnoprávneho vzťahu medzi inými subjektmi (v posudzovanom prípade diskutabilná zmena veriteľa).

Vzhľadom na to, že predmetná obchodná transakcia je v príkrom rozpore s verejnoprávnym účelom zákona o zdravotnom poistení (úhrada povinností platiteľov poistného na účely využitia takto získaných finančných prostriedkov na úhradu poskytovania zdravotnej starostlivosti), nemôže podľa názoru ústavného súdu požívať súdnu ochranu, ktorej sa sťažovateľka domáha.

Vo vzťahu k tej časti argumentácie sťažovateľky, v rámci ktorej poukazuje na uznesenie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky zo 14. septembra 2009, ústavný súd konštatuje, že právne názory v ňom vyslovené nie sú aplikovateľné na jej prípad. Z označeného uznesenia totiž vyplýva, že postúpenie pohľadávky (súkromnoprávnej) osoby vykonávajúcej telekomunikačnú činnosť na (inú súkromnoprávnu) osobu, ktorá takú činnosť nevykonáva, nemení nič na tom, že Český telekomunikačný úrad bude aj po postúpení pohľadávky oprávnený rozhodovať o spore. V tejto súvislosti nemožno spúšťať zo zreteľa, že telekomunikačný úrad v rámci svojich kompetencií vykonáva dohľad nad obchodnou činnosťou subjektov súkromného práva (horizontálne právne vzťahy). Právna situácia sťažovateľky ale nie je porovnateľná s postavením telekomunikačného úradu v dôsledku „vrchnostenského“ postavenia zdravotnej poisťovne (verejnoprávna inštitúcia s vertikálnym právnym vzťahom k platiteľovi poistného, pozn.), ktorá jediná má zákonné oprávnenie požadovať vydanie platobného výmeru úradom (kompetenciu rozhodovať o právach a povinnostiach platiteľov poistného mala pôvodne zdravotná poisťovňa sama, pozn.).

Rovnako nie sú na vec sťažovateľky aplikovateľné ani právne názory vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 268/2011 z 23. novembra 2011, keďže v tomto prípade bolo predmetom sťažnosťou napadnutého konania zaplatenie sumy z titulu postúpenej pohľadávky, pričom prejudiciálne sa tu riešila otázka určenia neplatnosti zmluvy o postúpení verejnoprávnej pohľadávky. Na rozdiel od toho vo veci sťažovateľky ide o konanie v rámci správneho súdnictva, ktoré je ovládané špecifikami zohľadňujúcimi predmet prieskumu správnym súdom, ktorým je zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, pričom kľúčovou otázkou bolo posúdenie oprávnenia sťažovateľky ako subjektu súkromného práva navrhovať vydanie platobného výmeru úradu, teda oprávnenia, ktoré patrí taxatívne vymedzenému okruhu procesne legitimovaných subjektov, ku ktorým sťažovateľka nepatrí.

Na základe dosiaľ uvedeného ústavný súd zastáva názor, že napadnuté rozsudky najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené. Naopak, právne závery najvyššieho súdu ústavný súd považuje za ústavného hľadiska za akceptovateľné, a preto nemá dôvod do napadnutých rozsudkov zasahovať. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) je aj právny názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný

	súd za protiústavné a arbitrárne len tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (m. m. IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by signalizovali, že napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu z 24. augusta 2016 a 30. novembra 2016 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno uvažovať ani o porušení základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy či o porušení zásady rovnosti podľa čl. 12 ods. 1 ústavy, keďže ich porušenie sťažovateľka namieta v priamej príčinnej súvislosti s porušením práva na súdnu ochranu. <u>Ústavný súd:</u> Sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	II. ÚS 195/2017 zo 16. marca 2017.
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	pohľadávka-postúpenie poistenie, poisťné práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok zdravotné poistenie arbitrárnosť správne súdnictvo-rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov

spisová značka	IV. ÚS 342/2018
populárny názov	konverzia splnomocnenia
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	31.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 3
analytická právna veta	Keďže Exekučný poriadok neobsahuje ustanovenia o preukazovaní oprávnenia konať za inú osobu alebo v jej mene, ako lex generalis sa použije § 92 C. s. p., podľa ktorého musí byť splnomocnenie udelené splnomocniteľom písomne. V exekučnom konaní ako konaní, ktoré je možné iniciovať výlučne elektronicky, je vylúčené preukázať oprávnenie konať v mene inej osoby udelením splnomocnenia v listinnej podobe. Na elektronickú podobu splnomocnenia sa preto použijú ustanovenia zákona e-Governmente, a to konkrétne § 23 upravujúci autorizáciu a preukazovanie oprávnenia konať v mene inej osoby. Ak oprávnenie konať vzniká udelením splnomocnenia, citované ustanovenie vyžaduje na dokumente preukazujúcom oprávnenie konať v mene inej osoby autorizáciu splnomocniteľom, keďže iba autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal. Ak splnomocniteľ nedisponuje možnosťou autorizácie, t. j.

	elektronického podpísania, za účelom zachovania právnych účinkov pôvodného listinného splnomocnenia a jeho použiteľnosti pri vykonávaní úkonov v mene oprávneného ako účastníka konania v exekučnom konaní ostáva jedinou možnosťou vykonanie zaručenej konverzie splnomocnenia opatreného vlastnoručným podpisom splnomocniteľa z listinnej podoby do elektronickej podľa § 36 ods. 3 zákona o e-Governmente tak ako ju definuje § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namieta, že okresný súd rozhodol arbitrárne, keď uznesením sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017 zamietol jej sťažnosť proti uzneseniu sp. zn. 16 Ek 57/2017 z 18. septembra 2017, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom okresného súdu. Podľa názoru sťažovateľky uznesenie okresného súdu sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017 je arbitrárne, pretože okresný súd v dôsledku nesprávneho výkladu právnych predpisov uložil sťažovateľke povinnosť, ktorú zákon neustanovuje. Okresný súd vyzval sťažovateľku na zaručenú konverziu splnomocnenia na zastupovanie v exekučnom konaní. Podľa názoru sťažovateľky postačovalo, ak advokát autorizuje splnomocnenie ako právny zástupca oprávneného v exekučnom konaní len svojím elektronickým podpisom (mandátnym certifikátom). Sťažovateľka zastáva názor, že zaručená konverzia v danom prípade nie je potrebná.
z odôvodnenia	Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd je jej povinný umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36]. Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbrání, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04). Aj ESLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994,

séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

V relevantnej časti odôvodnenia uznesenia sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017 okresný súd uviedol: „... Keďže Exekučný poriadok neobsahuje ustanovenia o preukazovaní oprávnenia konať za inú osobu alebo v jej mene, ako *lex generalis* sa použije § 92 C. s. p., podľa ktorého musí byť splnomocnenie udelené splnomocniteľom písomne. V exekučnom konaní ako konaní, ktoré je možné iniciovať výlučne elektronicky, je vylúčené preukázať oprávnenie konať v mene inej osoby udelením splnomocnenia v listinnej podobe. Na elektronickú podobu splnomocnenia sa preto použijú ustanovenia zákona e-Governmente, a to konkrétne § 23 upravujúci autorizáciu a preukazovanie oprávnenia konať v mene inej osoby. Ak oprávnenie konať vzniká udelením splnomocnenia tak, ako je to v danom prípade, citované ustanovenie vyžaduje na dokumente preukazujúcom oprávnenie konať v mene inej osoby autorizáciu splnomocniteľom, keďže iba autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal. Ak splnomocniteľ nedisponuje možnosťou autorizácie, t. j. elektronického podpísania, za účelom zachovania právnych účinkov pôvodného listinného splnomocnenia a jeho použiteľnosti pri vykonávaní úkonov v mene oprávneného ako účastníka konania v exekučnom konaní ostáva jedinou možnosťou vykonanie zaručenej konverzie splnomocnenia opatreného vlastnoručným podpisom splnomocniteľa z listinnej podoby do elektronickej podľa § 36 ods. 3 zákona o e-Governmente tak ako ju definuje § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Súd vo vzťahu k argumentu uvedenému v sťažnosti, že „prípadná konverzia“ splnomocnenia by mala za následok len to, že by ju autorizoval advokát svojim podpisom, čiže to, čo už vykonané bolo, dáva do pozornosti oprávneného, že súčasťou zaručenej konverzie je okrem transformovania pôvodného dokumentu v listinnej podobe na elektronický dokument /§ 36 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente/ a jeho autorizácie oprávnenou osobou aj vytvorenie osvedčovacej doložky vo forme elektronického dokumentu /§ 36 ods. 3 písm. b) zákona o e-Governmente/, autorizácia osvedčovacej doložky a novovzniknutého elektronického dokumentu spoločne a pripojenie časovej pečiatky /§ 36 ods. 3 písm. c) zákona o e-Governmente/ a vytvorenie záznamu o vykonanej zaručenej konverzii /§ 36 ods. 3 písm. d) zákona o e-Governmente/. Autorizáciou splnomocnenia advokát preukázal len prijatie plnej moci tak, ako je uvedené vyššie, nie jej udelenie zo strany oprávneného ako účastníka konania...“

Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v napadnutom uznesení sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa otázky, či je potrebné splnomocnenie na zastupovanie v exekučnom konaní vyhotovené v listinnej podobe ako prílohu k návrhu na vykonanie exekúcie zaručene konvertovať v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov do elektronickej podoby, alebo postačí, ak ju autorizuje advokát ako právny zástupca oprávneného svojim elektronickým podpisom (mandátnym certifikátom).

Okresný súd sa s námietkami sťažovateľky nestotožnil, a preto sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu sp. zn. 16 Ek 57/2017 z 18. septembra 2017, vydanému vyšším súdnym úradníkom, zamietol. Napadnuté uznesenie okresného súdu sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017 nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením

	okresného súdu sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017 a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 3 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. K námietke nevysporiadania sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými sťažovateľkou v jej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 16 Ek 57/2017 z 18. septembra 2017, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v petite sťažnosti (zrušenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 16 Ek 57/2017 zo 16. novembra 2017, vrátenie veci na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania). <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosť sťažovateľky odmieta ako zjavne neopodstatnenú.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04 III. ÚS 209/04 ESEP Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998

	IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	exekúcia-poverenie elektronický podpis plnomocenstvo, splnomocnenie-udelenie

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.